

למה אברהם לא רצה לקבל מתנה בחינם ?

הקדמה

בפרשת השבוע מספור על פטירת שרה אימנו, בגיל 127. אברהם מעוניין לקבור את שרה במערכת המכפלה אשר בחברון, שם היו קבורים האדם הראשון וחוה. כשאברהם מגיע לחברון הוא פונה לעפרון החיתי אשר מערת המכפלה נמצאת בשטחו ומבקש ממנו לקנות אותה. עפרון מציע לתת לאברהם את המערה בחינם, אך אברהם מתעקש לשלם עבור הקניה. לבסוף אברהם קונה את מערת המכפלה והשטח מסביב בעבור 400 שקל כסף.

פסוק

אברהם פונה לעפרון החיתי ומבקש לשלם עבור השדה:
 " וַיִּתֵּן לִי אֶת מַעְרַת הַמְּכַפְלָה אֲשֶׁר לוֹ, אֲשֶׁר בְּקֶצֶה שְׂדֵהוּ. בְּכֶסֶף מְלֵא יִתְּנֶנָּה לִי בְּתוֹכְכֶם לְאַחֲזַת קֶבֶר " (כג,ט)

פירוש

רש"י מפרש את הפסוק כך: "**בכסף מלא**. אשלם כל שוויה, וכן דוד אמר לארוונה בכסף מלא."

שאלות

- מה מחדש רש"י בפירושו ?
הרי לכאורה אין צורך להסביר שאברהם אדם הגון שמשלם את כל הכסף.
- מדוע רש"י מביא הוכחה מדוד המלך, אם הוא משתמש באותן מילים בדיוק 'כסף מלא' ?

הביאור

- הפירוש הפשוט של הפסוק הוא שאברהם שילם את כל הכסף, ולא החסיר שום מטבע. שכן באותם ימים היו רמאים שמחסירים במשקל מטבעות הכסף. אך רש"י מחדש שהמילים 'כסף מלא' מתייחסות לשווי מערת המכפלה, ולא לאיכות וכמות הכסף. כלומר אברהם אבינו שילם את **המחיר המלא** שמערת המכפלה היתה שווה, ולא קיבל שום הנחה או מתנה מעפרון החיתי. ולכן כותב רש"י בפירושו 'אשלם **כל שוויה**'.
- רש"י מביא הוכחה מדוד כדי לחזק את הפירוש ש'כסף מלא' הכוונה **לכל השווי של השדה**, ללא שום מתנת חינם. דוד המלך כבש את ירושלים מארונה המלך. כאשר דוד רצה לבנות מזבח בירושלים הוא לא הסתפק בכך שכבש את כל העיר אלא הוא שילם לארונה את כל הכסף ששווה שטח המזבח. וזאת כדי שלארונה לא יהיה שום זכות ושייכות למקום הזה. אם דוד היה לוקח את השטח רק בגלל שכבש אותו, עדיין ארונה היה יכול להרגיש ולטעון בהמשך שיש לו חלק או בעלות מסוימת על שטח המזבח. את זה רצה למנוע דוד, בדיוק כפי שעשה אברהם אבינו כשקנה את מערת המכפלה.

ההוראה לחיים

אברהם ודוד שילמו כסף מלא כדי לקיים מצווה, למרות שיכלו לקבל זאת בחינם. הם עשו זאת משום שבענייני קדושה צריכה להיות יגיעה ומאמץ. עלינו ללמוד מהם שכאשר ה' נותן לנו כישרונות ותכונות טובים כך שלא נדרש לנו מאמץ גדול ללמוד תורה ולקיים מצוות, עלינו לנצל זאת להוסיף באותם דברים, להשתדל ולהתייגע בעבודת ה'. לדוגמא אם קל לנו ללמוד תורה עלינו לנצל את הזמן שנחסך ולהוסיף בלימוד, וכן הלאה בכל המצוות. על ידי שכל אחד ישתדל להוסיף בלימוד התורה וקיום המצוות נזכה לגאולה שלימה, בקרוב ממש.